

Słowo wstępne

W pierwszej dekadzie obowiązywania Kodeksu karnego wykonawczego liczba nowelizacji tego aktu prawnego przekroczyła dwadzieścia, co stanowiło wynik dwukrotnie wyższy niż w przypadku jego poprzednika. Trzeba mieć przy tym na uwadze fakt, że regulacje KKW1969 obowiązywały przez blisko dwadzieścia dziewięć lat. W obliczu tego należało zweryfikować tezę, że dynamika, z jaką następowały owe zmiany jest zjawiskiem typowym dla skodyfikowanej na nowo gałęzi prawa, gdzie początkowy okres charakteryzuje się koniecznością niezbędnej korekty tych nowych unormowań, które okazały się chybione bądź wzbudzały poważne rozbieżności interpretacyjne. W rezultacie oczekiwanie, że w kolejnych latach sytuacja ulegnie normalizacji okazało się nieuzasadnione.

W czasie późniejszym, objętym analizą niniejszej książki (tzn. od 1.1.2009 r. do 1.9.2014 r.), proces ten bowiem nabrał tempa. Kodeks karny wykonawczy był zmieniany wówczas 23 razy, co oznacza, że średnio co 3 miesiące jego przepisy stawały się przedmiotem ingerencji prawodawcy. Jeśli dodamy do tego szereg nowych regulacji zawartych w innych, aktach prawnych składających się na tę gałąź prawa, otrzymamy przejrzysty obraz wprowadzonych w tym czasie zmian.

Zrozumiałe jest, że sytuacja taka wzbudza u przedstawicieli doktryny prawa karnego wykonawczego uzasadniony niepokój. W ten sposób zostaje bowiem podważona jedna z kluczowych zasad prawa karnego, zasada stałości¹. Stabilność przepisów karnych pozwala nie tylko na przyswojenie ich treści przez obywateli i organy wymiaru sprawiedliwości, ale wpływa również na skuteczność stanowionego prawa. Jej przestrzeganie stwarza możliwość ugruntowania w porządku prawnym pewnych rozwiązań i sprawdzenia w praktyce ich funkcjonowania. To z kolei rodzi szansę na „obudowanie” instytucji prawnych orzecznictwem sądowym i zajęcie stanowiska w kwestiach problematycznych przez reprezentantów nauki. Może się okazać, że zamiast ciągłych zmian prawa, wystarczającą drogą do osiągnięcia poprawy jego funkcjonowania, będzie skorzystanie z wypracowanej w judykaturze i doktrynie wykładni przepisów, ewentualnie skuteczne egzekwowanie ich właściwego stosowania.

Nie znaczy to jednak, że prawo karne wykonawcze w ogóle nie wymaga zmian. Postulaty wprowadzenia szeregu modyfikacji w przepisach dotyczących wykonywania kar i innych środków penalnych podnoszone są właściwie od dnia wejścia w życie nowej kodyfikacji karnej. Ważne jest natomiast, aby podjęty pod ich wpływem proces prawotwórczy toczył się zgodnie z regułami prawidłowej legislacji. Te wymogi na poziomie powszechnie obowiązującego prawa są określone m.in. w art. 87 Konstytucji RP. Rzetelne wypełnienie zawartych tam nakazów wymaga czasu. Stwarza jednak nadzieję, że przygotowane w ten sposób roz-

---

¹ T. Szymanowski, *Zmiany prawa karnego wykonawczego*, s. 46. Tak też S. Lelental, *Obowiązujące od 1 stycznia 2012 r. zmiany*, s. 6.

wiązania będą w sposób racjonalny, uwzględniający wskazania nauki oraz założenia polityki karnej i penitencjarnej, skuteczniej realizować cele postępowania wykonawczego.

Zawsze istnieje jednak obawa, że ustawodawca ulegnie pokusie wykorzystania prawa, jako narzędzia propagandy politycznej, wprowadzając zmiany koniunkturalne, motywowane jedynie tzw. populizmem penalnym², a nie realnymi potrzebami danej gałęzi prawa. Zdarza się również, że pod pozorem usprawnienia postępowania zdejmuje się z niektórych jego uczestników pewne obowiązki, obarczając nimi jednocześnie nadmiernie innych, często nie uwzględniając przy tym interesów osób, wobec których wykonywany jest środek penalny. Tym propozycjom środowisko naukowe, przeciwstawia się podsuwając lub podpowiadając im własne rozwiązania.

Wokół tej idei powstał także ten projekt wydawniczy. W pewnym zakresie stanowi on naturalną kontynuację szerszego przedsięwzięcia naukowego podjętego przez Panią Profesor *Grażynę Szczygieł* i Pana Profesora *Stefana Lelentala*³, a dotyczącego oceny funkcjonowania instytucji KKW w perspektywie dziesięciu lat od jego wejścia w życie. W opracowaniach zamieszczonych w niniejszej książce podstawą rozważań uczyniono zmiany w prawie karnym wykonawczym, jakie dokonały się w latach następnych. Wydaje się to zasadne szczególnie w obliczu toczących się intensywnie prac nad nowelizacją KK i KKW, które mogą przynieść głębokie zmiany wielu dotychczasowych rozwiązań prawnych.

Pragnę wyrazić szczerze podziękowania wszystkim Autorom, którzy niezależnie od licznych zobowiązań zawodowych, zechcieli uczestniczyć w tej inicjatywie przygotowując do druku swoje opracowania. Osobne słowa podziękowania składam na ręce Pani Profesor *Zofii Sienkiewicz*, która podjęła się trudu recenzji tekstów zamieszczonych w niniejszej książce.

Warszawa, grudzień 2014 r.

Adam Kwieciński

---

² Szerzej na ten temat *Z. Sienkiewicz, R. Kokot* (red.), *Populizm penalny i jego przejawy w Polsce; T. Kaczmarek, Racjonalny ustawodawca wobec opinii społecznej; M. Filar, Rola mediów w kreowaniu zagrożeń i sprzyjaniu populizmowi penalnemu*.

³ *Por. S. Lelental, G. B. Szczygieł* (red.), *X lat obowiązywania Kodeksu karnego wykonawczego*.